

Business Forum III.
29.2.2024

Neúspěchy ve vzdělávání

Mgr. Vendula Machová
Místostarostka města Tachov

Školství v Tachově

Uprchlíci – DO

- výsledky UA k 30.9. 2023:
- Hornická 36x Zářečná 55x Kostelní 33x
- Celkem naše školy: 124x UA válečný konflikt
- V MŠ celkem 13x děti s DO

• Ke srovnání počty žáků celkově/ podíl cizinců i s DO

- ZŠ Zářečná: 680 / 22%
- ZŠ Hornická: 641 / 15%
- ZŠ Kostelní: 222 / 33%
- ZŠ celkem: 1542 / 20%
- MŠ Tachov celkem: 414 / 15%

Cizinci celkově

- Ke dni 30.9.23
- V MŠ celkově - 60
- Občanství: Slovensko (5), Vietnam (12), Mongolsko (4), Sýrie (1), Ukrajina (29), Bulharsko (7), Rusko (1), Chorv (1)
- V ZŠ celkově – 316
- Občanství: Slovensko (24), Vietnam (27), Polsko (2), Mongolsko (16), Ukrajina (210), Rumunsko (4), Bulharsko (24), Moldavsko (3), Francie (2), Maďarsko (2)

Základní pohled – Indikátory

Seznámení s mapou vzdělávání PAQ RESEARCH

- **Vzdělávání**

- Index **Vzdělávací problémy** (neúspěšnost)
 - nedokončení ZŠ
 - *propadání v ZŠ (celkem + v 1.třídě)*
 - *absence v ZŠ*
- Index **Excelence ve vzdělávání** (úspěšnost)/**testování**
 - výsledky JPZ (žáci v nejlepší pětině v JPZ gymnáziu)
 - testování ČŠI v 5. a 9. třídě
 - žáci hlásící se na maturitní obory

- **Sociální problémy**

- Index **Destabilizující chudoba**

- exekuce (rodiče v exekuci, mnohočetné exekuce)
- ~~děti v bytové nouzi~~
- ~~vyloučené lokality~~

- Index **Sociální znevýhodnění**

- ~~nezaměstnanost~~
- nízká vzdělanost (lidé bez středního vzdělání)

Školství v ORP – vzdělávací výsledky

- PAQ reserch –mapa vzdělávacího (ne)úspěchu www.mapavzdelavani.cz :
- ORP Tachov má velmi vysoké problémy s **destabilizující chudobou** (exekuce). Destabilizující chudoba je v ORP Tachov vyšší než v 82 % ORP v ČR. Destabilizující chudoba **má silnou souvislost** se vzdělávací neúspěšností.
- ORP Tachov má vysoké **obecné socioekonomické znevýhodnění** (vzdělanostní struktura - lidé bez středního vzdělání). To je v ORP Tachov vyšší než v 65 % ORP v ČR. Socioekonomické znevýhodnění vyjadřuje ekonomické příležitosti v regionu a **nemá tak silnou souvislost** se vzdělávacími výsledky.
- ORP Tachov má velmi vysokou **vzdělávací neúspěšnost** (nedokončování ZŠ, propadání, absence). Vzdělávací neúspěšnost je v ORP Tachov vyšší než v 90 % ORP v ČR a 87 % ORP v kraji
- Žáci-cizinci – data před agresí Ruska na Ukrajině. Kontextový faktor, který ale může dlouhodobě ovlivňovat míru zaostávání vzdělávání v ORP. Podíl žáků cizinců byl v ORP 9,2 % oproti republikovému průměru – 3,2%
- **Vzdělávací neúspěšnost** je výrazně vyšší, než by odpovídalo **sociální situaci**.

Vzdělávací neúspěšnost

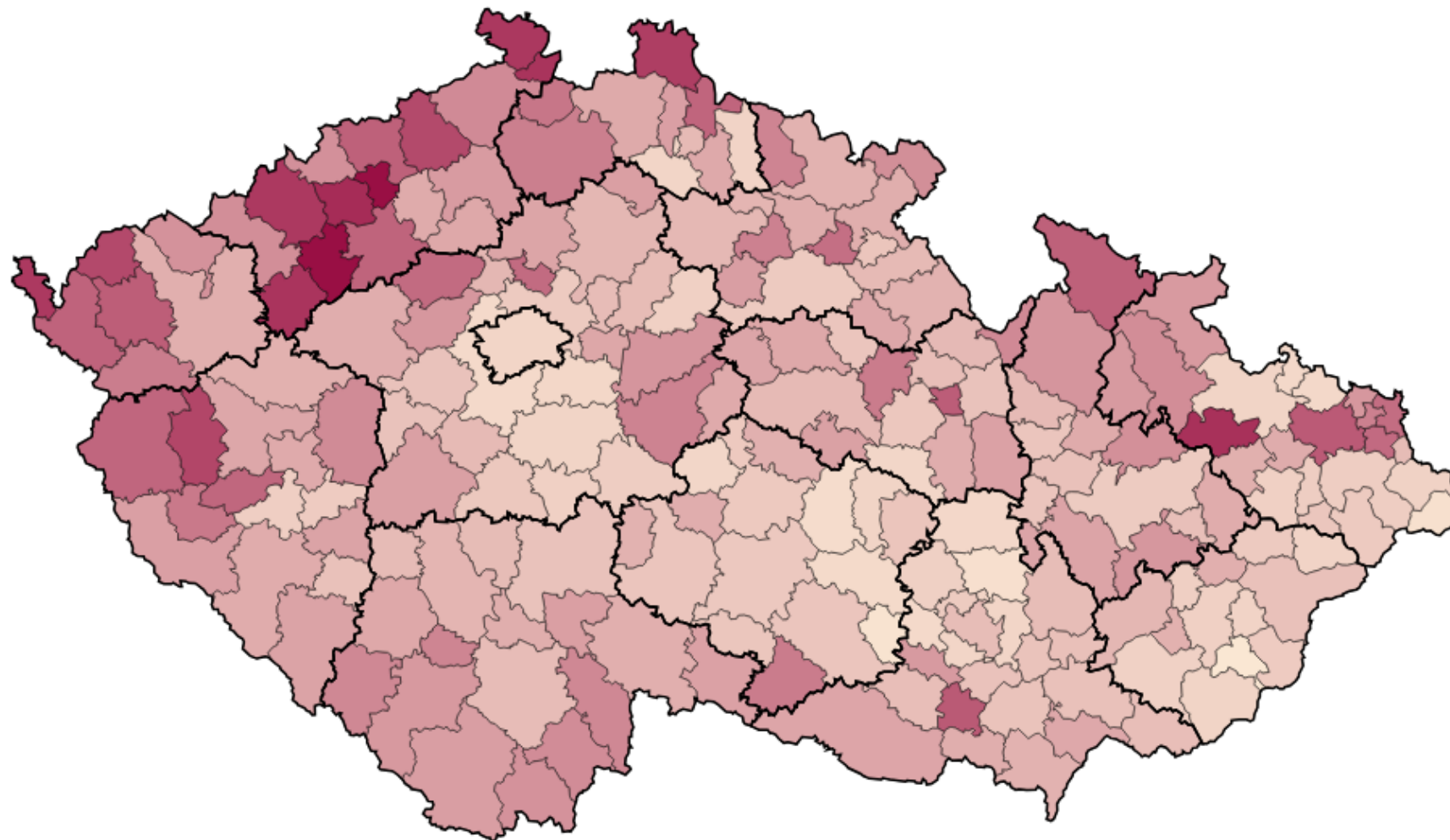
- **Vzdělávací neúspěšnost** je index složený z nedokončování základního vzdělání, opakování ročníku, propadání a absencí. Tyto čtyři ukazatele jsou různé projevy jednoho problému – vzdělávací neúspěšnosti, proto je vyjadřujeme v jednom indexu.

Vzdělávací neúspěšnost (hodnoty indexu, 2023) po ORP

Vzdělávací neúspěšnost (hodnoty indexu, 2023)

Průměr ČR: 50,0

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČŠI

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Nedokončování základního vzdělávání

- Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku ze všech žáků, kteří v daném roce ukončili povinnou školní docházku.

SO ORP	2019	2020	2021	2022	2023	průměr
Tachov	14,7	12,9	10,2	12,1	7,0	11,4
Stříbro	10,4	12,6	3,8	11,8	7,3	9,2
Stod	6,8	9,7	7,5	7,6	7,9	7,9
Horšovský Týn	9,1	5,3	8,0	9,9	6,7	7,8
Sušice	7,3	6,6	4,9	5,5	5,1	5,9
Nepomuk	5,9	7,0	9,0	3,5	3,6	5,8
Klatovy	8,2	6,1	6,0	3,5	4,3	5,6
Domažlice	6,0	6,8	3,9	5,0	5,6	5,5
Rokycany	4,2	5,2	4,0	3,3	4,2	4,2
Nýřany	2,6	4,1	3,3	3,3	4,5	3,6
Přeštice	2,6	4,0	5,3	2,8	2,9	3,5
Plzeň	4,1	3,5	3,0	2,8	3,2	3,3
Blovice	9,1	4,8	1,0	0,0	0,8	3,1
Kralovice	5,1	2,9	3,1	2,9	1,3	3,1
Horažďovice	1,7	4,0	0,0	5,2	2,8	2,7
Plzeňský kraj	5,8	5,5	4,4	4,5	4,2	4,9

Zdroj dat: OŠMS PK

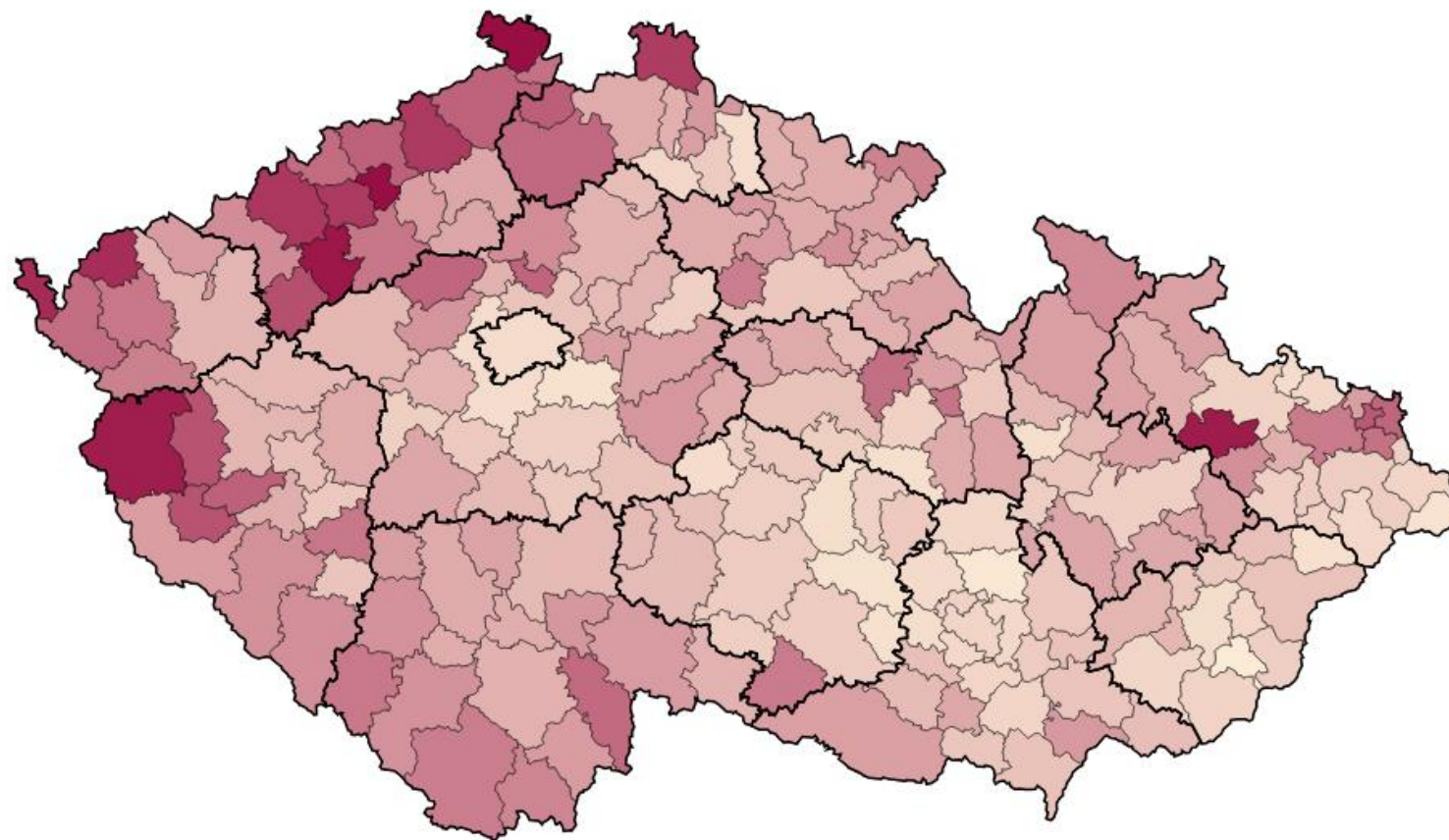
Nedokončování základního vzdělávání (průměr za 2019/20-2022/23) po ORP

Nedokončování základního vzdělávání (průměr za 2019/20-2022/23)

0 % 2,5 5 7,5 10 >12,5 %

Průměr ČR: 3,6 %

Zdroj dat: MŠMT

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Opakování ročníku - Nespívání v ZŠ

SO ORP	Opakování ročníku v ZŠ (Ø za 2019/20-2022/23) [%]	Nespívání (Ø 2015-2021) [%]
Blovice	0,2	1,1
Domažlice	0,8	1,9
Horažďovice	0,7	0,4
Horšovský Týn	1,2	2,2
Klatovy	0,6	1,4
Kralovice	0,8	1,3
Nepomuk	0,9	0,6
Nýřany	0,6	0,9
Plzeň	0,4	1,4
Přeštice	0,3	0,2
Rokycany	0,8	1,6
Stod	1,1	4,2
Stříbro	1,2	3,8
Sušice	0,5	2,3
Tachov	1,3	2,2
Plzeňský kraj	0,7	1,6
ČR	0,6	1,4

Opakování ročníku v ZŠ

- Podíl žáků opakujících ročník školách ze všech žáků

Nespívání v ZŠ

- Podíl žáků ZŠ, kteří na konci obdrželi na vysvědčení „neprospěl/a“ z počtu všech navštěvujících běžnou nebo základní školu.

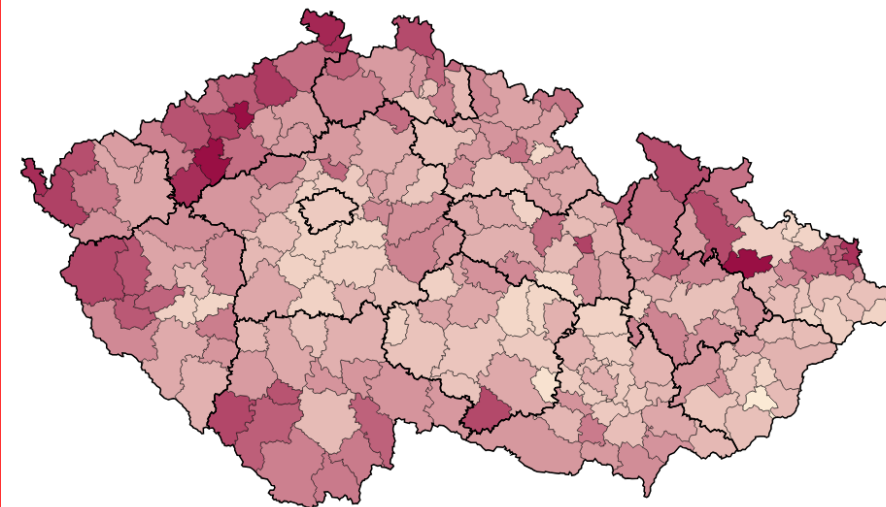
Zdroj dat: PAQ Research

Opakování ročníku v ZŠ (průměr za 2019/20-2022/23) po ORP

Opakování ročníku v ZŠ (průměr za 2019/20-2022/23)

0% 0,3 0,6 0,9 1,2 1,5 >1,8%

Průměr ČR: 0,6 %

Zdroj dat: MŠMT

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

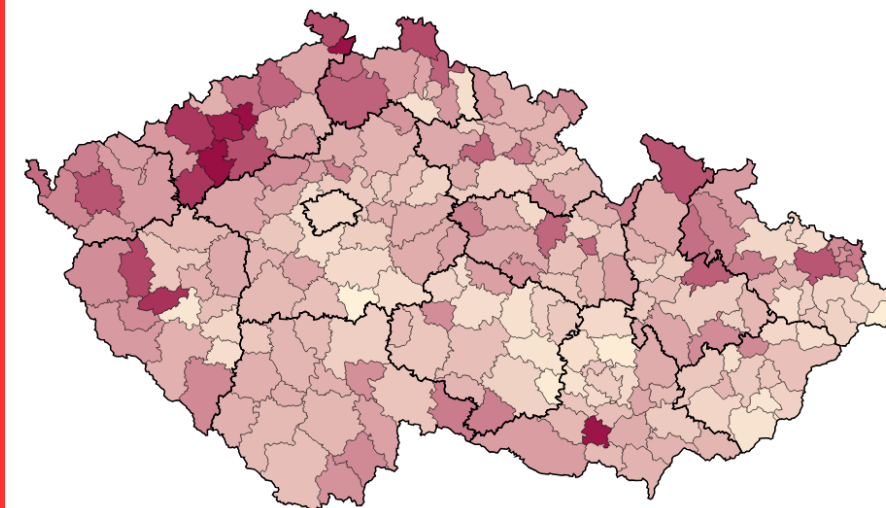
Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Nespívání (průměr 2015-2021) po ORP

Nespívání (průměr 2015-2021)

0% 1 2 3 4 >5%

Průměr ČR: 1,4 %

Zdroj dat: ČŠI

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

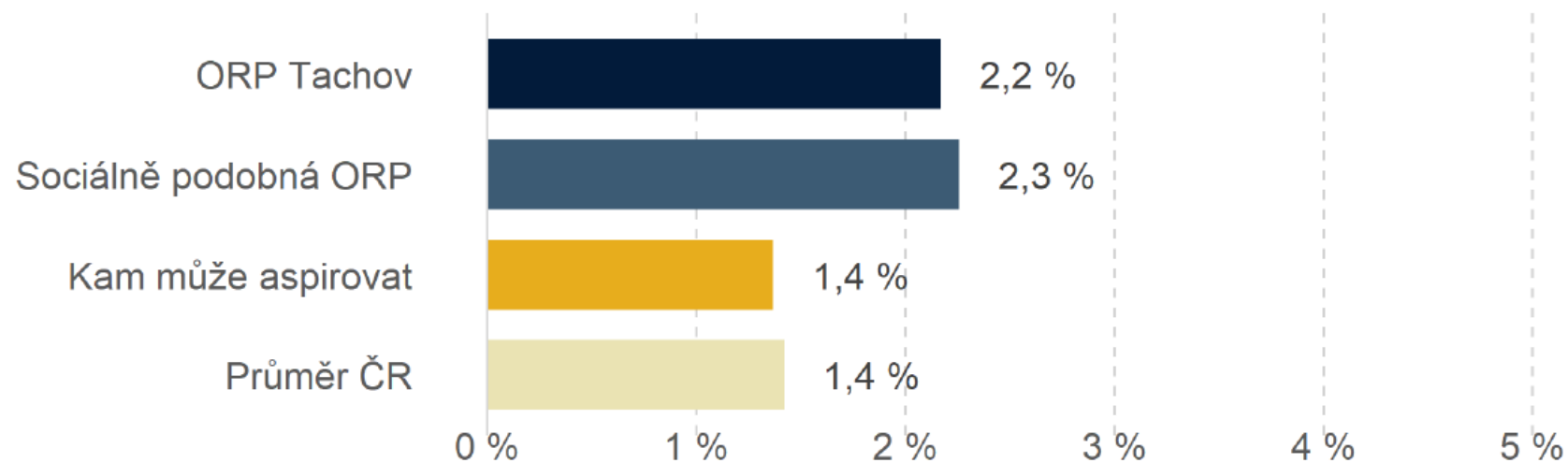
Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Hlavní ukazatele neúspěchu ve vzdělávání

Školy používají propadání jako nástroj, když žák nezvládne splnit povinné výstupy a často mu/jí chtějí dát prostor si osvojit učivo a vyslat signál, že by se „měl/a víc snažit“. Odborná literatura ale ukazuje, že propadání má často opačný efekt ([Deming 2019](#)). Vede k demotivaci ([Straková a Simonová 2020](#)) a nevede ke zlepšeným výsledkům. Obecně se propadání neukazuje jako efektivní nástroj, což podporují i příklady z praxe úspěšných škol ([ČŠI 2020](#), [ČŠI 2021](#), [Krnov](#)). Snižování propadání proto zařazujeme jako jeden z hlavních indikátorů zlepšení vzdělávací neúspěšnosti.

Graf C.1.4

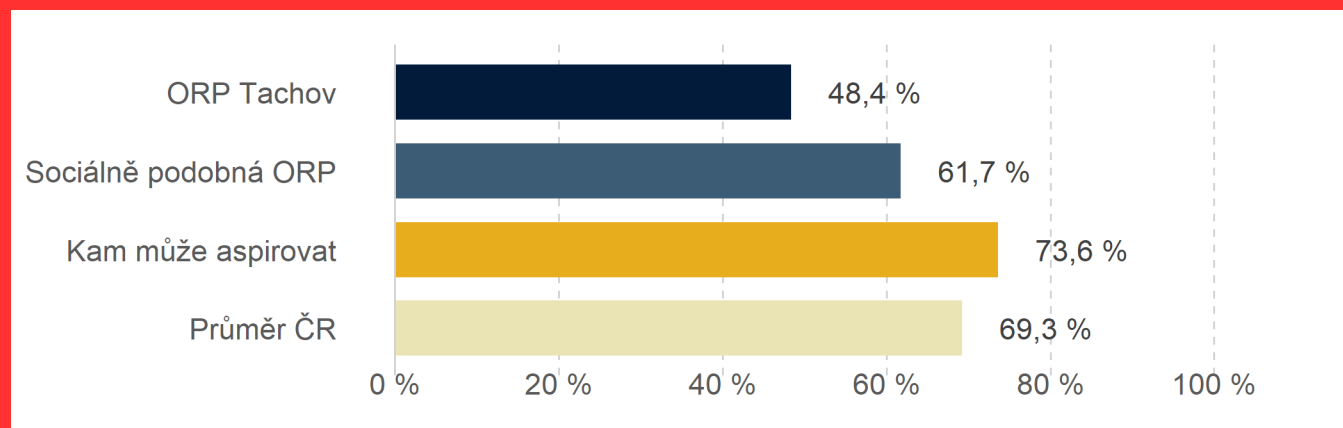
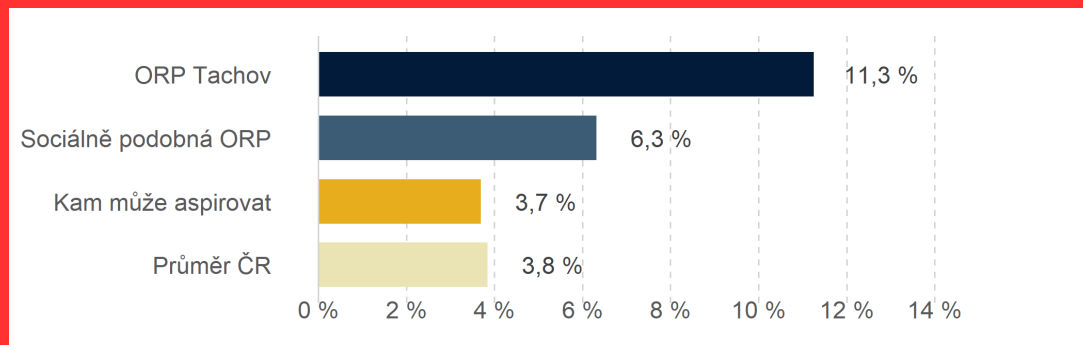
Kolik žáků na ZŠ propadá?

Hlavní ukazatele neúspěchu ve vzdělávání

Kolik žáků nedokončí základní vzdělání:

Kolik žáků si podá přihlášku na maturitní obor:

/ VZDĚLÁVÁNÍ

Nejvyšší potenciál pro zlepšení je u indikátorů **Nedokončování ZŠ, Žáci hlásící se na maturitní obor** a **Žáci v nejlepší pětině v JPZ nebo na víceletém gymnáziu**.

		Jak je ukazatel obecně důležitý	O kolik se ORP potřebuje zlepšit	ORP Tachov	Sociálně podobná ORP	Kam aspirovat	Průměr ČR
Vzdělávací neúspěšnost	Nedokončování ZŠ	Velmi	● ● ●	11,3 %	6,3 %	3,7 %	3,8 %
	Propadání v ZŠ	Velmi	● ● ○	2,2 %	2,3 %	1,4 %	1,4 %
	Propadání v 1. třídě	Středně	● ○ ○	2,9 %	3,6 %	1,7 %	2,9 %
	Absence v ZŠ	Velmi	○ ○ ○	79,1 h	93,7 h	79,1 h	87,5 h
Vzdělávací úspěšnost	Žáci hlásící se na maturitní obor	Středně	● ● ●	48,4 %	61,7 %	73,6 %	69,3 %
	Žáci v nejlepší pětině v JPZ nebo na víceletém gymnáziu	Středně	● ● ●	12,7 %	16,4 %	23,2 %	22,3 %

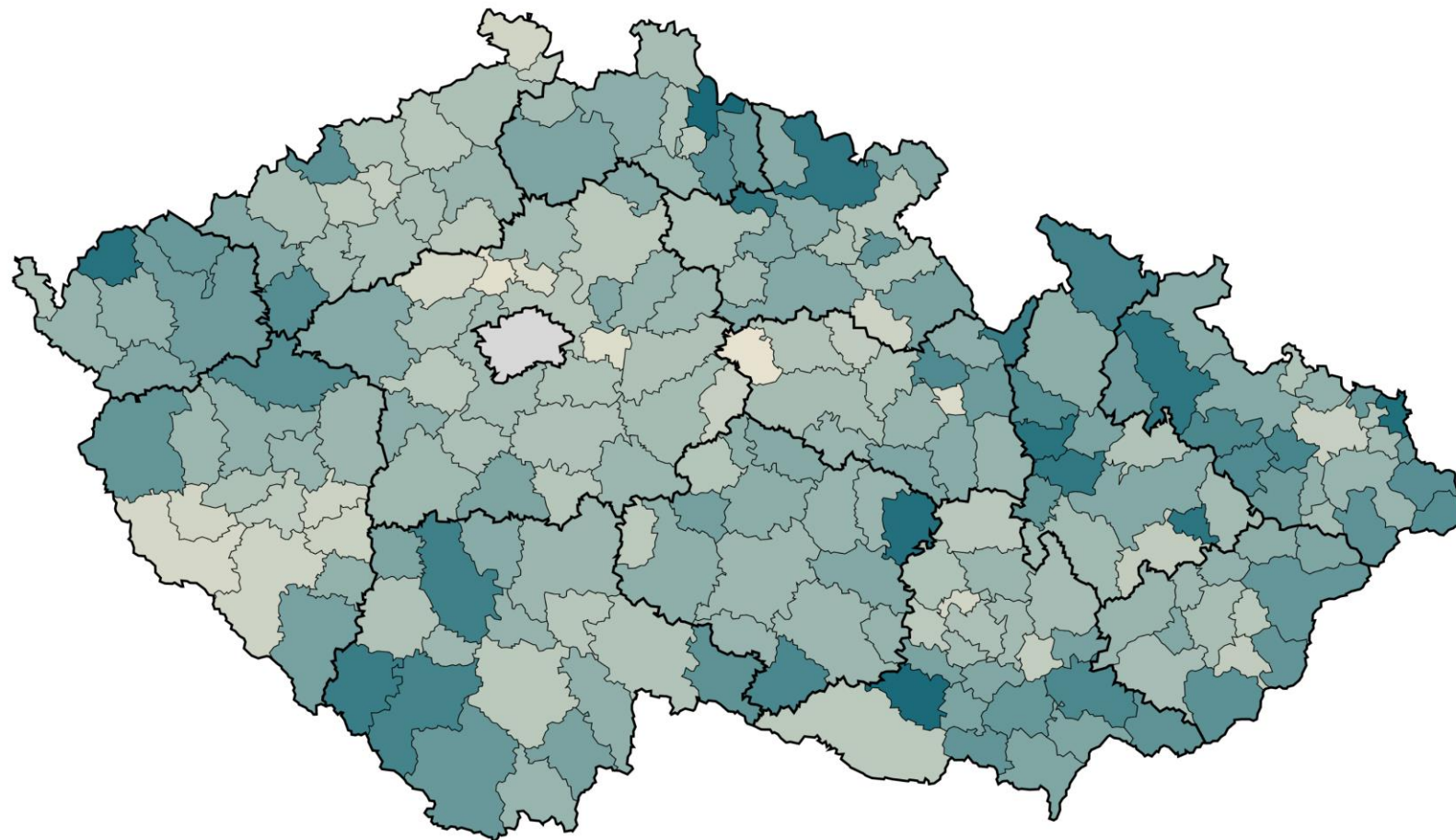
Problém netkví ve financování škol.

Financování základních škol na žáka (2017–2021) po ORP

Financování základních škol na žáka (2017–2021)

50 tis.Kč 55 60 65 70 75 tis.Kč

Průměr ČR: 60 091 Kč

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, Ministerstvo financí

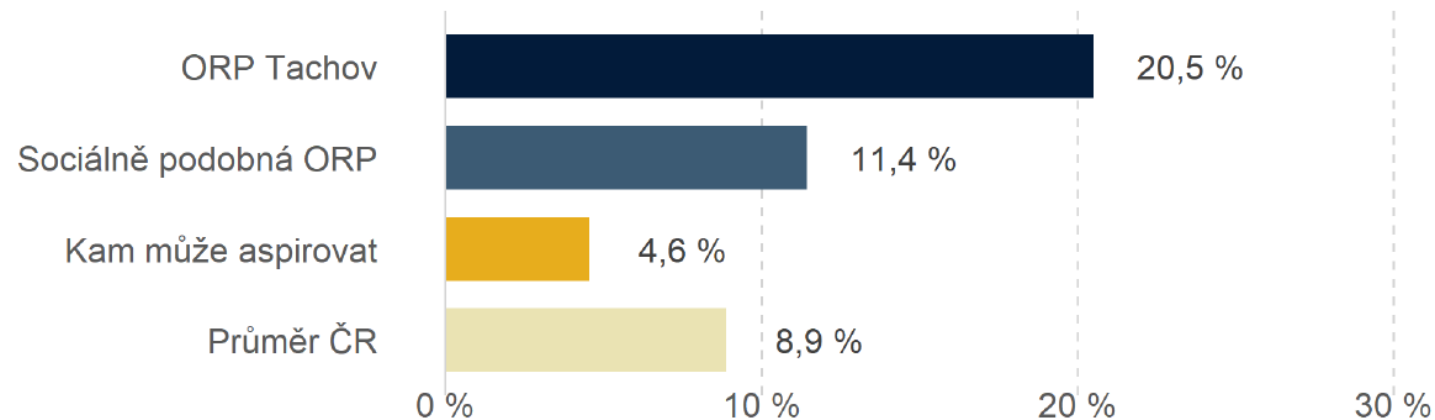
Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ pod licencí CC BY-NC 4.0

Důvody jsou...

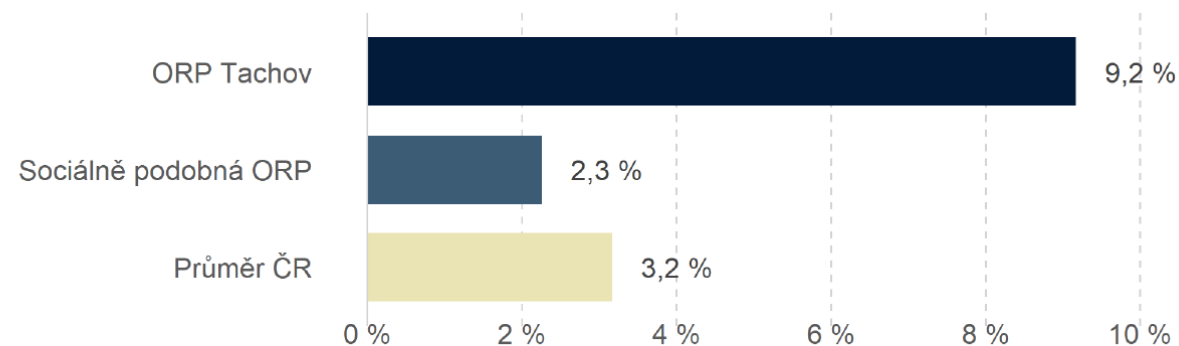
- Velký podíl nekvalifikované výuky
- Vysoký počet žáků cizinců
- Nízká počet asistentů pedagoga
- Absence školní psychologů a speciálních pedagogů
- Nižší podíl financování od MŠMT X vysoký podíl financování od zřizovatelů

Podíl nekvalifikované výuky

Graf D.4.4

Podíl žáků-cizinců před konfliktem na Ukrajině

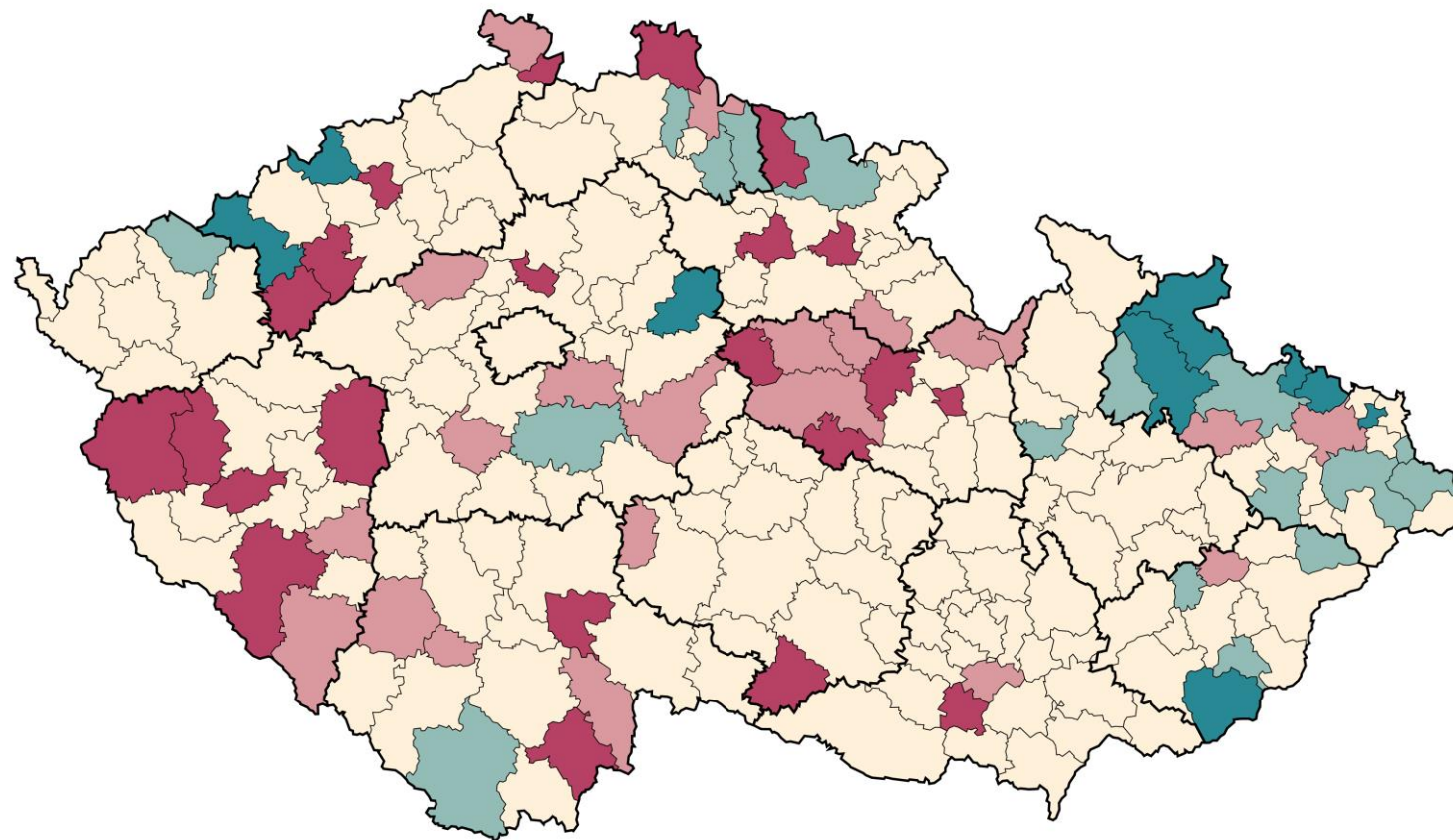
Poznámky: Podíl žáků-cizinců. Započtení všichni žáci s jiným státním občanstvím než Česká republika. Zdroj: MŠMT

Zaostávání ve vzdělávání oproti sociální situaci

Zaostávání vzdělávání za sociální situací (expertní pásma indexu, 2022) po ORP

Zaostávání vzdělávání za sociální situací (expertní pásma indexu, 2022)

● výrazně nižší neúspěšnost než očekávána ● mírně nižší neúspěšnost než očekávána ● odpovídající neúspěšnost
● mírně vyšší neúspěšnost než očekávána ● výrazně vyšší neúspěšnost než očekávána

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČŠI

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ pod licencí CC BY-NC 4.0

Děti v bytové nouzi a Lidé v sociálně vyloučených lokalitách

Název ORP	Děti v bytové nouzi (2022) [%]	Lidé v soc. vyloučených lokalitách (2015) [%]
Blovice	1,3	0,0
Domažlice	1,1	0,7
Horaždovice	0,9	0,3
Horšovský Týn	1,1	0,8
Klatovy	1,3	0,4
Kralovice	1,2	0,0
Nepomuk	0,9	0,0
Nýřany	0,8	0,4
Plzeň	1,2	0,4
Přeštice	0,8	0,5
Rokycany	1,3	0,4
Stod	0,7	0,2
Stříbro	1,3	1,7
Sušice	1,3	0,0
Tachov	3,0	0,9
Plzeňský kraj	1,2	0,5
ČR	1,7	1,1

Děti v bytové nouzi

- Podíl dětí žijících na ubytovně, v extrémně přelidněných bytech, smlouvou na 1-3 měsíce nebo v jiném

Lidé v sociálně vyloučených lokalitách

- Podíl lidí, kteří žijí v sociálně vyloučené lokalitě. Za sociálně vyloučené lokality jsou považovány ty, kde dochází ke koncentraci více než 20 osob žijících v nevyhovujících podmínkách.

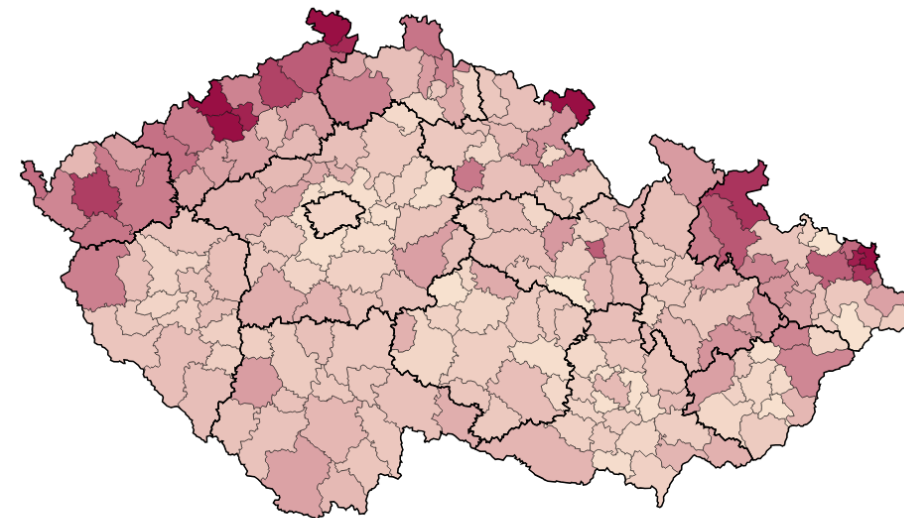
Zdroj dat: PAQ Research

Děti v bytové nouzi (2022) po ORP

Děti v bytové nouzi (2022)

0% 1,5 3 4,5 >6%

Průměr ČR: 1,7 %

Zdroj dat: Iniciativa Za bydlení, MPSV, SLDB 2021
Mapové podklady od ČÚŽK licencováno pod CC BY 4.0

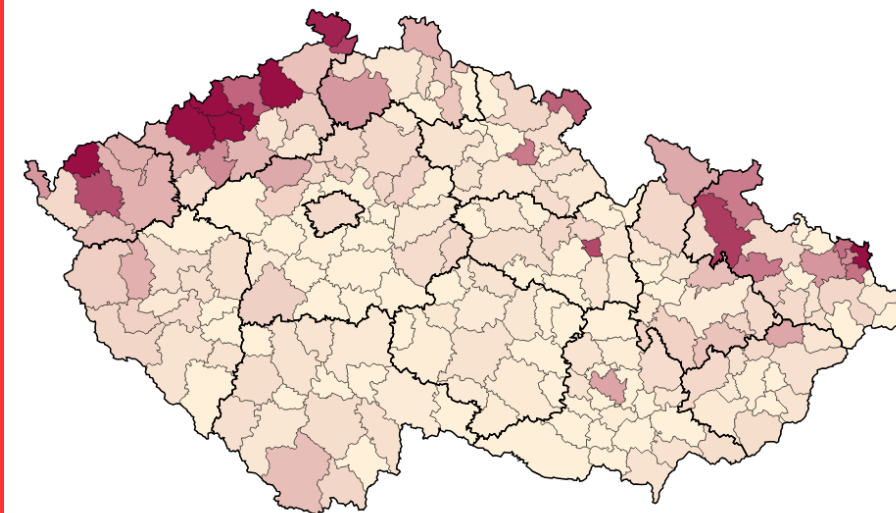
Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Lidé v sociálně vyloučených lokalitách (2015) po ORP

Lidé v sociálně vyloučených lokalitách (2015)

0% 1,5 3 4,5 >6%

Průměr ČR: 1,1 %

Zdroj dat: GAC 2015
Mapové podklady od ČÚŽK licencováno pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Exekuce

Název ORP	Rodiče v exekuci (2. půlrok 2022) [%]	Lidé s více exekucemi (2. půlrok 2022) [%]
Blovice	7,1	3,3
Domažlice	9,9	4,3
Horažďovice	7,3	3,3
Horšovský Týn	10,1	5,0
Klatovy	7,7	3,4
Kralovice	8,6	4,1
Nepomuk	9,4	4,4
Nýřany	7,7	3,6
Pízeň	12,1	5,1
Přeštice	6,7	3,1
Rokycany	8,8	4,1
Stod	7,8	3,8
Stříbro	13,6	6,4
Sušice	7,1	3,1
Tachov	12,4	6,2
Pízeňský kraj	9,9	4,5
ČR	9,9	4,8

Zdroj dat: PAQ Research

Rodiče v exekuci

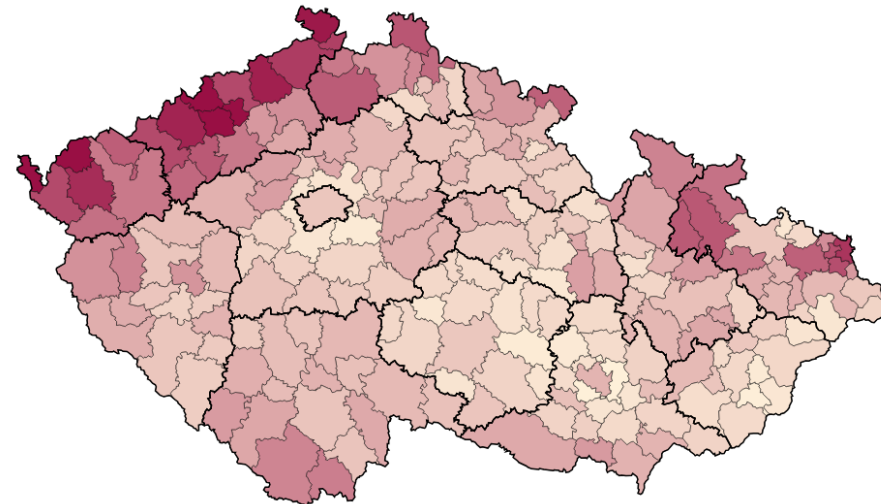
- Odhad podílu exekuovaných základě dat o počtu dospělých v dat o věkové struktuře věkové skupině 30–50 let).

Lidé s mnohočetnými exekucemi

- Podíl lidí s více než jednou exekucí ze všech obyvatel

Rodiče v exekuci (2. půlrok 2022) po ORP

Rodiče v exekuci (2. půlrok 2022)
<4 % 8 12 16 20 >24 %
Průměr ČR: 9,9 %

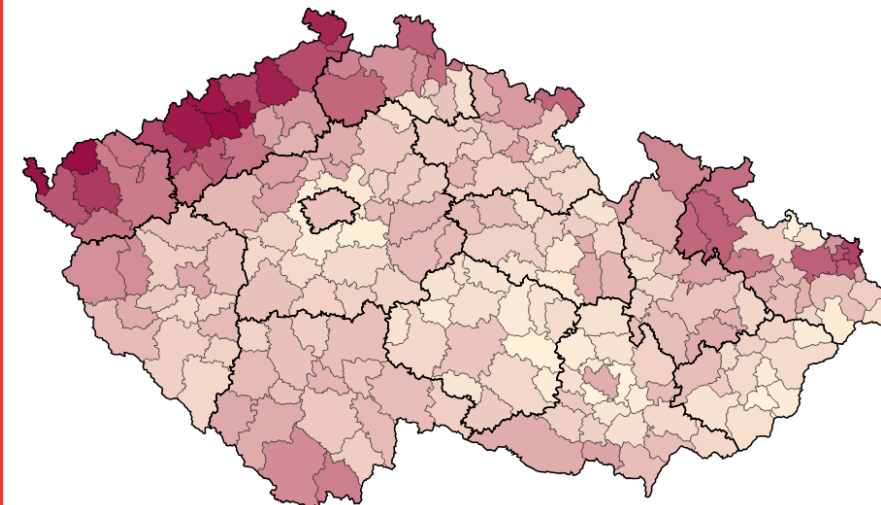

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR, ČSÚ, Czech Household Panel Study
Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Lidé s mnohočetnými exekucemi (2. půlrok 2022) po ORP

Lidé s mnohočetnými exekucemi (2. půlrok 2022)
<2 % 4 6 8 10 >12 %
Průměr ČR: 4,8 %

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR, ČSÚ, Czech Household Panel Study
Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Sociální situace – další ukazatele

Index hazardu ⓘ

1. v ČR
1. v Plzeňském kraji

Sdílet

Index
nezaměstnanosti ⓘ

123. v ČR
14. v Plzeňském kraji

Sdílet

Index nabídky pracovních
míst na pracovních
portálech ⓘ

90. v ČR
10. v Plzeňském kraji

Sdílet

Index nabídky pracovních
míst na Úřadu práce ⓘ

26. v ČR
3. v Plzeňském kraji

<https://www.obcevdtech.cz/tachov>

Srovnání s celou ČR (206 obcí):

Index finanční dostupnosti
bydlení ⓘ

92. v ČR
8. v Plzeňském kraji

Sdílet

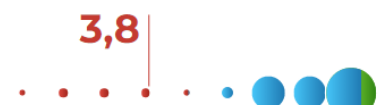
Index hmotné nouze ⓘ

90. v ČR
11. v Plzeňském kraji

Sdílet

Index exekucí ⓘ

174. v ČR
14. v Plzeňském kraji

Souvislosti – PAQ research

/ SOCIÁLNÍ PROBLÉMY

Nejvyšší potenciál pro zlepšení je u indikátorů **Rodiče v exekuci (odhad 2022)** a **Mnohočetné exekuce (2017)**.

		Jak je ukazatel obecně důležitý	O kolik se ORP potřebuje zlepšit	ORP Tachov	Sociálně podobná ORP	Kam aspirovat	Průměr ČR
Destabilizující chudoba	Rodiče v exekuci (odhad 2022)	Velmi 		18,1 %	16,8 %	11,5 %	13,2 %
	Mnohočetné exekuce (2017)	Středně 		7,4 %	7,4 %	5,5 %	5,5 %
	Děti v bytové nouzi	Velmi		0,3 %	1,4 %	0,2 %	1,0 %
	Vyloučené lokality			0,9 %	1,6 %		1,0 %
Sociální znevýhodnění	Nezaměstnanost 2018			3,0 %	3,9 %		3,0 %
	Lidé bez středního vzdělání			17,0 %	16,0 %		13,2 %

Úřad práce – kontaktní místo Tachov

Vybrané ukazatele za správní obvod Tachov v letech 2022 - 2023

Ukazatel	Rok	
	2022	2023
NEZAMĚSTNANOST (dle MPSV k 31. 12.)		
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	920	950
z toho dosažitelní (%)	92,4	92,1
z toho občané se zdravotním postižením (%)	17,8	18,6
z toho absolventi (%)	2,1	2,5
z toho osoby s délkou evid. nad 12 měsíců (%)	26,95	31,47
Volná pracovní místa	3557	3035
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	0,4	0,4
Podíl nezaměstnaných osob (%)	3,60	3,62
Meziroční srovnání (index na 10 tis. obyvatel)	9,2 %	9,5 %

Vyplacené dávky státní sociální podpory a pěstounské péče – okres Tachov (Počet vyplacených dávek)

rok	Dávky sociální podpory celkem	přídavek na dítě	příspěvek na bydlení	rodičovský příspěvek	porodné	pohřebné	náhradní výživné	Dávky pěstounské péče
2018	34 424	12 611	5 344	16 386	73	11		2 511
2019	32 418	11 577	4 763	16 021	50	7		2 415
2020	38 169	12560	4 703	18 452	43	9	x	2 403
2021	39 025	14 040	5 003	17 370	52	12	x	2 548
2022	44 900	18 067	6 528	16 977	41	11	511	765
2023	48 054	20 926	9 947	16 545	41	8	587	182
2023	Z toho ORP Tachov	14 984	6 286	10 965	25	4	582	122

Vyplacené dávky státní Hmotné nouze – okres Tachov

Počet vyplacených dávek

Rok	Dávky HN celkem	Příspěvek na živobytí	Doplatek na bydlení	MOP (mimořádná okamžitá pomoc)
2020	5 272	3 742	1 446	84
2021	6 769	4 365	1 974	430
2022	8 381	5 470	2 148	763
2023	8 589	6 469	1 872	248
	Z toho ORP TC	4 643	1 607	223

Program rozvoje města Tachova 2021 – 2030

Prognóza vývoje obyvatelstva do roku 2030

- Průměrný věk obyvatele Tachova činil v roce 2018 - 43,2 let. Jak ukazuje srovnání největších měst Plzeňského kraje, tak město Tachov má druhý nejnižší podíl obyvatel ve věku 65 a více let (13,8 %). Podle prognózy populačního vývoje ve správních obvodech ORP Plzeňského kraje by na Tachovsku měl být roce 2030 podíl seniorů ve věkové kategorii nad 65 let 19,1 % (průměr v ČR 25 %). (str.22,23)
- **Populace stárne**
- V souvislosti s vystěhovalectvím nejrizikovější skupinou jsou mladí lidé, studenti středních a vysokých škol, kteří se často po dokončení studií do města již nevracejí. Jak vyplývá z dotazníkového šetření (2019), tak pouze 21,0 % jich uvedlo, že se rozhodně nebo spíše chtějí vrátit. Ne uvedlo 45 %. Zbytek neví.
- **Mladí se stěhují pryč**

Co děláme pro zlepšení situace?

- Školství
 - Ukrajinská asistentka pedagoga na základních školách (tlumočení, překlady, komunikace s žáky, rodiči, pedagogy, řešení problémů ve vzdělávání i v chování žáků atd.) – hrazená z prostředků ŠUZ (Unicef – IOM)
 - Projekt obědy do škol (Tachovský záchranný kruh)
 - Spolupráce s organizací META, NPI v integraci
 - Dobré výsledky v začleňování žáků s OMJ - pokračovat
 - Volnočasová nabídka – dostupná i pro sociální slabší a cizince
 - Navýšení počtu služeb pro děti předškolního věku (MŠ/ jesle/ dětské skupiny)
 - Zvyšování úrovně vzdělávání
 - Zvyšovat Welfare žáků i učitelů –
 - Projekt MAP – REVIS –implementace v roce 2024
 - Více spolupracovat se středními školami – motivační pobídky pro studenty
 - Projekt digitální kompetence
 - Tachovský studentský parlament
 - Sledování ukazatelů indexu na místní úrovni
 - Koordinační platformy v oblasti školství a sociální práce
 - VIZE – nová střední škola

A co s tím, co dál?

- Oblast vzdělávání
 - Začít už od mateřin
 - Zkvalitnit výsledky vzdělávání v základním školství
 - Začlenit studenty cizince
 - Spolupráce se středními školami a krajem
 - Zaměřit se na oblast celoživotního vzdělávání – REVIS
- Oblast lidského kapitálu
 - Integrace
 - Rozvoj kapacit předškolního vzdělávání
 - Atraktivita města pro mladé
 - Podpora startovacího bydlení a bydlení pro potřebné profese

Rozvoj města závisí na jeho lidských zdrojích. Jejich získání je naše společná velká výzva. K jejímu zvládnutí potřebujeme partnery. Zahájení dialogu je první cesta, jak je získat. O to se dnes snažíme.

Děkuji za pozornost.